EUZKEL-ATALA

GAURKO EBANGELIOA

(Luc. XV, 14-24)

Beinola Jesusek ipuiñ au esan eutsen fariseoei: Urliak bazkari andi bat imiñi eban eta lagun asko deitu ebazan. Eta bazkaritakoan bialdu eban bere otseiña bazkaldarrak deitzen guztia egoala ta. Eta guztiak ao batez aitzakitan asi ziran. Lelengoak esan eutson: baserri bat erosi dot eta ikusi bat emoten yoan bearrean naz; parkatu, arren. Bigarrenak esan eutson: bost idi buztarri erosi dodaz, eta aek ikusten noa: arren, parkatu egistazu. Beste batek esan eutson: ezkondu egin naz, eta ezin noake. Itzuli zan otseiña, ta adierazo eutson guztia nagosiari. Orduan etxeko yaunak asarratuta esan eutson otseiñari: oa bereala uriko zelai ta auzoetara, ta ekarri egizak ona beartsuak, argalak, itsuak, eta elbarriak. Eta otseiñak esan eutson: Zuk esana egiñik dago, ta oindiño lekua ba da. Ta nagosiak esan eutson otseiñari; urten egik bide-ta auzoetara eta sartu egizak bultzaka, nire etxea bete daiten.

Entzuizue: deitu izaniko gizon aetan batek bere, ez dabela nire bazkaria proatuko.

ERRIETATIK

BUSTURI

¿AGERTU ETE DIRAZ?

Ostegun eguardian Busturi'rako urten daue Erregoiti'tik zortzi morroskok euren buru ezanik, Uriarte Feliziano. Bide erdi inguruan ez nora eta ez ara aldendu egin zakuez iru lagun: ara nortzuk dirazen eurak: Polikarpo Uribe, Leandro Anika eta Jeronimo Gezuraga. Ba neri aitzen eman doste alegintzeko, arren, mutillen berri jakiteko ba... orregatik dei egiten dotzat Erregoiti'ko euska idazle beste bati ia agertu ba diraz orrek morroskuak ara edo orra billa axi daian. Agindua zorra dok eta.

EZKONTZA

Berandutxo da baña oba da berandu iñoiz ez baño.

Illa onen lenenguetan alkartu diraz gure lagun Apraiz Paulino errotarixa Arrieta'ko neskatille bategaz bere ixena ez naz gogoratzen. Sarri esan dotsat, Paulino, ¿noiz ezkontze aiz ba? —Etxakixat pa astirik iñoiz artu ez inda naak eta baña azkenez esan ostan, aurten egingo nazalata nagok. Esangotsut, zergatik be, juantzan urtian arto eskas aundia ezan zan, eta aurten errotak biar gitxi dauke eta gañera... 10 txarri txiki artu nituan aundi egiteko asmuan, bana kaltez edo meserez guztiak iltzaidaz. Ba ez arto ez txarririk eztaukat eta eran aze egon naizenian bixi guztirako amarratu naiz. Ondo egin dek lagun, gu be egiñ giñen da etxaukan damurik.

BESTE-BAT.

DEBA

ANDUTZ'KO KURUTZIA

¡Eup euskeltzaliak! Andutz mendixan gurutzia ipintzera guaz eta bertarako eman zertxobait.

Orain arte eman dutenak auek dia: Markiegi' Polentzi 25 laurleko; Euzkotar bat, 5; Gau-gurtzalle bat, 10; Egaña' Markelin, 5; Debako seme bat, 5; Latzuregi, 5; Esnaola' Anizeta bere senar zan Ulazia' Keparen izenian, 5; Sabiñen jarraitzale bat, 10; Muxika' Joseba, 5; Beste Debako seme bat, 5; X. X., 5; Erreka ertzeko bat, 5; X. X., 5; Alostarreko belia, 10; Ezkondu berri bat, 5; Sangituaren lagun bat, 5; Olabe Illari, 3; Oñederra' Kalista, 1; Egaña Pillare, 1; Oñederra Egaña Iñaki, 1; Oñederra-Egaña Lide, 1; Oñederra Egaña Lore, 1; Larrañaga Muxika' Miren Arantzazu, 3; Larrañaga' Muxika' Nere, 3; Izaga' Joseba, 5. Guztira, 131 laurleko. Eman nai duana zuzendu bedi Markiegi Polentzi'gana.

DEBAR BAT.

DONOSTIA

AGURTU

Emen agurtu degu, Segura'ko "Otarra" idazlea. Goyerri alde ortan eusko-antzerki jaiaz zerbait egin leikela ta, jardun-alde bat izan gendun. Baita ere, ostegunian lagun izan gendun, bere Donostiaz ezin aztuta etorritako, Olabeaga Patxi, Zumaian bizi dan lagun zarra.

ASUERO'RI OMENA

Donostiar sendakin azkar, ludi guziak aitatzen duben Asuero jaunari, bere Donosti maiteak ostegunian egin zion omenak beriala aztuko ez da.

Donosti guzia berakin dagoala, berari esan dizkaten txakurkeriak guziaren aurka, gertu jarri da Donostiko erriya.

Gure oleskari zintzo, gaur berriz Muxika'n dagon txindor apal gaxoak Enbeita aundiak ere, Asuero jaun agurgarria zorionduaz, olerki eztitsu bat zuzendu dio Emengo izparringi "El Pueblo Vasco"-k argitaratu zuben gure oleskariaren olerki xamurrau:

ASUERO

Osalari jaun agurgarriari sorionak.

Izarrak baño gorago dago
Argi guztien argia,
Jakiturien Itur-burua
Izatez amai gabia;
Iturri orren emaia zuzen
Zure adimen argira
Jausi dalarik buru ta biotz...
Alkarturik jarri dira
Eta sorturik maitasunezko
Osalari arrigarria!
Urtzik zeurekin jarrai nai dausku
Goi-goian Euskal-Erria;
Jainkua baitan, zorunak zuri
Gaizoen... adiskidia.
¡¡¡Euskal-Erriaz batera gora...
Euskaldun osalaria!!

ENBEITA'TAR KEPA.

(Txindor gaxoa.

EUZKADI'k bere emon eban, baiña utsegiñakaz.—O.

KIRIKIÑO SARIA

Lendik, 1.343 laurleko.

Trigémino, 2; Barriola' Pablo, 15.

Orain arte, 1.360 laurleko.

Sei enbat milla lauerleko bilduak izango dira guztira orainarte.

Amar milla osatzeko, beste sei illabete aundi aurretik dakaizkigu.

Guk nai badegu, Kirikiño G. B. egiaz maite badegu, esanak esan lauerleko oek billatu biar digu, adieraziaz onela (orain ere berriketan jardun diranairi) Kirikiño maitea gora, ta Kirikiño maitea bera, idatzi ta esan ditugun idazki ta itz gozo aiek, ez zirala aizeak eramaten dituben itz ta maitasun ergolak, egiazko egipen, ta maitasun sendo aren zintzotasunenak baño.

¡Aurrera bada len baño sutsu ta kementsuago!

ATARRENE.

ELGOIBAR

TRINIDADE EGUNA

Oso pama aundia edukitzen du egun onek elgoibarrerako. Aurten ere notintza ikaragarria izandu da, begiratu bestela emeretzi tren espesial egon ziran inguruko jentetza ekarteko. Zer ikusi aundirik egon ezarren gazteri aundia batzen da dantzatzera, emen batzen dira, auspo soñu, dultzaña jazz-band eta abar, baita ere eresbatza illun-arte, au dala ta ez dala aurten beitzan lagundu die ardoetxe eta akeitetxieri. Pozten gera sarritan negarra aditzen degu ta euren gandik.

NASKALDIA

Jangoikuak beti lagun egiten du ta Trinidade egunian ere bai poz aundia artzen da benetan ezagunak ikertziarekin emen bostekua estutu giñuen "Lekobide" oñatikuari, Dris-dras eta Zeleta Soraluze'kuari, Ermu-Zale Ermu'kuari eta Altzeta Zumarraga'kuari. Asko pozten naz eta jarrai ditezela urietako jai onek babio dabe bizi geranok alkar ikertzeko ta.

Azkoitik etorrita emen egon dira Larrea Jone eta Margarite neskatilliak.

—Bertatik egun batzuk igarota etorri da Barrutia' Amale andrea, eta Urkiri' Gotzone bere alaba bakar Miren Gotzone' rekin.

Ezkon ibillia egin da etorri dira gure lagun eta sendagille gazte azkarra dan Eizagirre' Joseba, bere emazte Arriaga' Pillarekin.

Alikante'n negua igarota etorri da apaiz gurgarria dan Naberasakona' Kepa.

GORPUTZ EGUNA

Urtero bezela eta oiturak agintzen duan, eran egin zan Gorputz eguneko eleiz-jaia. Goizian Jaun artzera oste aundia batu zan. Amarreta jaupa nagusia abesturik lendabiziko "Pontifikala" oso ederki eta gero ibildeuna Jaunarekin kaletan aingeruak, eresbatzak udal gizonak, mikeletiak ate guardazobilak lagundute, ondoren Jauna agirian ipiñi zuten zaindurik apostolauko alkartasunekuak.

Arratsaldian Jauna agirian zala eleizkizuna ederra egin zan Jesus Biotzaren bederatziurrenari asiera emanaz, itzaldia egin zuan, Aita Goikoetxea Josulaunak oso ederki, eta jarraituko du iruñenian, bukaturik gaur igandian, ibildeun eder batekin.

ZUBI-BERRIA

Laister errematera ateratzeko dabil gertatzen Udala ikastola berrira juango dan zubia egiteko, aditzen emango diogo Jaungoikuak lagun irakurlei.

ETXERA

Etorri dira apaiz gei onek, Gabilondo' Julen, Arriola' Erroka, Ezenarro' Koldobika.

AZTARKETAN

Egitera juan dira Madrile'ra, Arrillaga' Julen eta Etxeberria' Mikel, Gazteiz'era Zubizarreta' Karmele neskatillie. Ongi ateratzia nai genduke euren arazuan gazte onek.

AIXERIXA.

ELANTXOBE

ETORRIA

Etorri dira Pamplona'tik Urdanza' Sabina, eta Bilbao'tik Natxitube' Koldobike euren ikastaldiak amaituta oso ederto. Zorionak.

KRISTIÑAU - IKASBIDEKO UMETXUAK

Aste onetan euki dabe Kristiñau-ikasbidean ikasten dabiltzanak euren ibilketia Laga'ko aretzora. Goizian zaletasun aundiagaz euki eben jaupa edo mezia eta jauna artzia.

Arratsaldian, eguraldiyak arpegi txarra euki arren ez ziran otzitu euren goguak ebisketia egiteko; urten baño lenago ikusten zirian umetxu orrek ariñ ariñka batetik eta bestera, ondo apainduta eta euren idunetatik lotuta antxiñako sur-zapi aundiak edo pañeluak. ¡Amaika onetariko zapi eder egon direnak kaixa zaarretan edo beste tokietan ondo gordeta urte asko iñok begitu barik, ikusi genduan egun orretan umetxuen lepetan! Ordu bietan urte eben txadonatik Laga'ko bidea billa, euren irakasliak eta danboliñ soñua laguntzet; umetxu guztiak euren arpegiya irri--barreka ipiñita emote eben erakutsiya poz-pozik dagoala euren biotza ibilketa ori egiteko. Bide guztian abesti oso politak abestuta eldu zirian Laga'ko aretzara, orduan ikusi genduan euren benetako atsegiña ariñ zabaldu zirian aretza guztian, batzuek jantza bestiak komediyak, eta beste asko eurei barreka. Foot-ball'ko jokaldi bat eginda gero euki eben arreskua, neska eta mutillak, da ondo egiñ be bai, gixon askok baño obeto, baiña egon zirian mutiko txikiyak euren oñak altxatu gure ebenak eta bera jausi ziranak; onen kontura barre ugari egin genduan; gero euki eben txokolatia jatia beste gauza on askoegaz (nik ez dakit zelakua egon zan txokolate ori, baña beiñi-peiñ useña ez eukan txarra). ¿Ez dira ba egongo pozik umetxuak onek gauza guztiak eginda? Gure garai edo denboran ez eguan onetariko oiturarik; oiñ obeto bizi dira geurko umeak—oba izango zan neu be urte batzuek geruago jayo banitzan—baiña geur umetxu orrek ondo dakie euren kristiñau-ikasbidea nai euskera nai erdera, guk euren denboran baiña obeto; kalterik ez deutse egingo ori jakin arren, mesedia bai, eskarrak geurko irakasleari jaunak ordainduko deutse.

ONDARRU'RA

Eguben goizian urte eben kai onetik itsas eraingi edo motor batian neska eta mutill asko, euren aspaldiko ondasun edo atsegiñak ospatuteko goguagaz; da uste dogu eguna ondo ospatu ebela, ze umore ona aurkitu genduan euran zantzo eta abestiak entzunda portura elduta.

OTZARRI.

GETXO-ALGORTA

AURRETSITASUNA'REN IRUDIKIA

Emakume batek emoten eutsen busti-aldi bat bere alabatxo biri; itxas-ertz baten, eta norbaitek itandu eutson. ¿Zeiñ maite dozu geyen? Eta berak beriala erantzun eutson. Batagatik be eztaukat aurretsi tasunik. Euretariko bat, txikiena, itsusia zan eta beltza sagu lakoxe, eta bestia polita eta liraña, indiyetako eresintasuna lakua.

Beriela—ezin gomuta dot min izan gabe—kizkurtu zen itxasua, eta itsaski bat besten atzen, eta marraka ieban urak, eta aize-beltzak garbitu eban beriela itxaso bazterra. Aldi-gaitz izan-zuan amak, ikusirik bi alabak eroan zituala urek, eskutik artuta egon-ziran eran idustun baten erraldak bezela. Bitarik bat, alan ta guzti gaizkatu zen, jasankor irakurle, eta entzunik izkin-kentze kendu ondoren, zarata alayak, ondiño ikeratan itandu eban; ¿euretatik zein? Iñok ezeutson erantzun, itxaz gizon azartu bik, ipiñi eutsan nekez beterik egon amaren besoetan, illen antza eukon gorputz bat eta zori-onian bizirik egoana. Yazo zana gogapen barik zan, arpegi estalki gabe, ludi onetako antzerkitasun gabe.

Ixilla agerturik negar malko aundietan, eta ludi-onetako gizonki danak bezela zala, jarraille eta eukala aurretsia esan eban negarrez.

¡Itxusiena da itxiziena da arriabar!!

(Menphis gandik euskeraldua.)

EZKONTZA

Ondarreta'ko Eskardun Miren Neskutsa ren txadon nagosin ezkondu dira ille onen 29'an, Mota' Elene eta Larrañaga' Balendin. Au (Axbiur) antxiñako euskel idazle eta euskeltzale zintzoa; zorion ugariak nai dotsubedaz zeuron bizi-modu barrian.

ELIZKIZUNAK

Asteazken goxeko amarretan izan dira elizkizunak, Atxa Joseba Mirena jauna zanaren goguaren alde, oste asko erdurik bertara, batez-ere kiroldarrak. Sendikoari laguntzen dautsagu euron atsekabian G. B.

ERRI.

MAÑARI

YUAN-ETORRI

—Donostia'tik etorri ziran Altuna' Andoni ta Otegi' Bingen.

—Deba'tik Alberdi' Joseba Mirena.

—Motriko'tik Txurruka' Kepa.

—Bilbo'tik, Cortina Kistiñe ta Margarite aiztak.

—Santurtze'ra yuan ziran Arana' Gabin eta bere emazte Gonzalez' Elbire, Ortuoste' Iñaki, Gorospe' Urtsule ta Ortuoste Peli mutikua.

—Elgeta'ra, Telleria' Markel.

GORPUZTI

Goizian, amarretako meza ostian egin zan ibildeun edo prosesiñua. Gure Yaunagaz. Eta arratsaldian Agurtza ta lorak egin ziran.

ILLOBIKO GURUTZA

Kirikiño'ren sendiyak imini dau bere illobiyan Gurutz ekar (sencillo) bat. Bizkai erri bateko txaunburu agurgarri dan, eta Kirikiño zanaren aiskide on eta zintzua zan abade yaun batek idatziriko illartitz (epitafio) onegaz.

Emen datza Bustintza ta Lasuen
Ebaista yauna'ren soiña.
Yaunaren besoetan il zan 1929'ko
Urtarrillaren 31'an 63 urtegaz
Emazte ta enparau senideak, bere
gogo-aldez arren Yaungoikuari dagiozula
eskatzen dautzue.
Goyan bego.

Oraiñ Kirikiño'ren gorpuak Gurutza deunaren babespian atsedeten dau, ta illobi txiro-apalian itxaroten dau gustiyak berbiztuko garian eguna.

"JAUNGOIKO-ZALE"

Igandean eldu zan gure eskuetara, Kirikiño'ren omenez urten daben "Jaungoiko--Zale"-ren zenbakiya. Beti pozik artzen izan dogun arren, orainguan oso atsegin andiyaz artu ta irakurri dogu Kirikiño'ren argazki ta goratasunak ikusita.

"Jaungoiko-Zale"-kuak ezta be aztu Kirikiño euren bazkide ta zabaltzallia zala, ta orregaitik bertako idazliak euren artezkari bizkor Artzubiaga yauna aurrenengo dala, gura izan dautsoe opaldu aldizkingi ederraren orri artian, maitasunez batu ta eskar-onez atonduriko lora txorta eder--ederra. Eta euren eskar-ona geiyagotuta, igaro dan astelenian idazlien aginduz emon zan meza bat Begoña'ko Andra Mari eleizan Kirikiño'ren gogo-aldez.

Zorionak, aldizkingi eder au aiñ txukun eta ederto ataraten dabien idazliei, ta batez, artezkari on eta bizkorra dan Artzubiaga' Kuiril yaunari.

KEIXAK

Asi dira keixa zugatzak euren gorritasuna emoten, eta goizetikuak diranak elduten be bai; baña ondiño gitxi, edozelan be, aurrez elduten asteko illonen erdi ingurua izango da. Asko ta ederrak dagoz.

MAÑARIKO.

ONDARROA

LUISTARRAK

Geruago eta obeto dakite gauzak eratu eta egiten. Atzoko ibil-deunian, ederto eratuta euken lez euren artezkariagandik, polito juan ziran arreskada bitan bakotxa bere kandelatxuagaz, Geure Jauna erdian artuta. Palixua eruaten juan ziran, Simeon Aranzamendi, Jose Maruri, Candido Urkizu, Cecilio Badiola, Felipe Egiguren eta Ignacio Guenaga; danak artezkari batzakuak. Uts bat bakarrik ibillatu neban; geure ikurriñ edo bandera-rena, ostantzian danak urten eban ederto. Erri guztia arrituta gelditu zan aiñ ederto urten ebelako atzoko ibildeuna eta dana luistarrakaitik, ba eurek jantzi eben dana. Emen uste eben mutillak esekiela ezer egiten, baña atzo erakutsi eben baietz eta esatera juate ezkero, nesken aldian ondo. Datorren urtian itxiko dogu erri guztia aoa zabalik, aurten baño obeto egiteko ustia daukagu ta.

Geure artezkari Txopitea jauna, saiatzen da gogotik ondo gertau edo eratzeko Deun Kepa eguneko luistarren jaya eta euren aurreko iruurruna. Gaur emon deustaz izpar pozgarri batzuk. Iruurren ori egingo da Ondarruan iñoiz ikusi eztan modura. Iruurren bat iru egunetan iru sermolarigaz, ¿noiz ikusi da Ondarruan? Bata itzlari ona bada, bestia obiagua; irurak dira bata beziñ bestia be onak eta jakiñ daizuen euren izenak or dua: Lenengo egunian eukiko dogun txonitzlaria zarauztarra da, Epelde jauna, Mutriku'ko eleiz nagusian dagon abade gazte bat. Bigarren egunian don Felix Bustindui, Berriatuko txunburu jauna, eta irugarren egunian don Jose María Echeberria, mutrikuar itzlari bikaña.

Deun Kepa eguneko meza nagusitan Josu lagundian bat, jesuita bat izango da sermoia egiteko. Arratsaldeko batzarrian (pelota tokian egingo dan batzarrian) itz egingo dabe erbesteko birek eta erriko gazte batek. Erbesteko gazte baten izena emon geinke; da bera bilbotarra, don Jose Antonio de Agirre, Bizkai'ko Gaztedi Katolikuen lendakari edo presidentea. Bestea ondiokan ezin geinke esan zeiñ izango dan. Ondarrutar gaztea be ezin geinke azken alderarte azaldu. Eta orreik guztiok gitxi dirala ziur jarriko da itz egiten Txopitea jauna, ba onek ezin leike lo egon eta eztau naiko bestiak baño gitxago izaterik. Urrengo idazkian gexago esango dogu.

GORPUTZ-EGUNA

Goizian meza nagusitan, "Eucharistica" Perosi'rena abestu eben lau abotsetara, eta ederto abestu be, batez be "Et in carnatus est" eta "Benedictus". Polito.

Meza nagusia amaitu ondoren ibildeuna, ikusirik notiñ asko bertan.

Arratsaldian pelota-tokia beterik eguala partidu bat egon zan. Ziran pelotariak, Txikuri eta Artazo batetik eta Altuna eta Peru bestetik. Irabazi eben lenenguak errez. Bigarren jokua asi eben Muruak eta Ubillak, baña seigarren tantuan allosian eguazal gelditu ziran euriagaitik.

BIZKAI'KO PELOTAKO TXAPELKETIA

Atzo jokatu eben Bilbo'ko Cervecera del Norte'ko pelota tokian Bizkai'ko txapelketarako lenengo jokua Ondarruko Badiolak eta Aulestiartek. Euren arerioak Lechuga eta San Martin Fortunakuak ziran, eta jakin dogunez errez errez irabazi eben ondarrutarrak, bederatzian gelditu ziran ba ogetabira bestiak. Zorionak Badiola eta lagun, eta ia igandian be irabazten dozuen.

JUAN ETORRIAK

Emen daukagu egunotan Galdakao'ko izparkari "Atxerre". Ondo igaro emen zagozen artian.

Baita be emen dago Egiraun' Jon Bilbotik. Ondo etorri.

ERIOTZAK

Juan dan astian il zan Zarauz'en don Francisco Urzelai, emengo txauneskindari bikaiñ Gotzon'en aita. Goyan euki dayela Jaunak eta artubei Gotzonek gure tamala.

—Berriatua'n il zan juan dan astelenian Francisco Bustindui "Patxikoliño". G. B.

EZKONTZA

Laster ezkontzeko dira Maria Burgoa eta Alberto Etxebarria. Zorionak aurretik.

ARTIBAI.

ZEANURI

GORPUZ-EGUNA

Jai andi au andikiro ospatu da erri onetan.

Andra Mari-elexan 10 terdietan egon zan meza nagosia emollea izanik Aita Zuluaga Pantzeskatara lagundurik Intxaurbe ta Gorostiaga jaupari jaunak Misa de Angeles abestu zan: erri guztiak lagundurik. Ondoren ibil-deunak urten eban Luisek María'ren alabak, irugarren ordenakoak Jesusen Biotzenekoak, Gau-gurtzaliak erri agintariak ta abar... ibil-deun onetan abestu ziran "Abestu-dayogun", "Siniste dot", "Sacris Solemniis". Zeyan ondi edo altarea ipini ta egon zan da antxe onetsi eban Gure Jaunagaz Aita Zuluagaz da amaitu zan Deun Ixidor elexan.

Arratsaldean oste andia erdu zan... besperak abestuten.

ABADE-IKASLEAK

Gazteiz'tik etorri dira Etxezarraga anayaz, Etxebarria, Angoitia Ipiñekoa, Sagarna, Gisasola, Manterola, Etxezarraga Ipisarkoa Atutxa, Añibarro, Zuluaga, Urutxurtu.

GORBEI'EN MEZEA

Igandean bagillan 2'an asten da udaldiko jaupa ango baso-txadona edo ermitan.

Kristiñau ikasbide egunerako gertetan San Joan inguruen, izango dan yairako ba'dabiz gertetan egun-orretarako aterata dagozan olerki batzuk irakurri dodaz.

Perretxikoak mendietan topetan bai dabil jentea orretx da gibel-uraiñak bai dagoz Autxa Eulogio onango ta arrain Kuxetan trebea Gorbei'ko etzantegian dago beste lagun batzukez. ¡Kontuz arkariko arrankariakaz!

BASERRITAR BAT.

SORALUZE

ILLETA-ELIZKIZUNAK

Lengo ostegunian egon zan gure On Migel Sesma apaiz'en eta txauneskindari edo organistearen illobiratzia ta illeta-elizkizunak.

Uste izatekua zan bezela erri guziak lagundua izan zan illobiraño ta elizkizunetan txadon edo eleiz nagusia guziz bete-betea agertu zan oste edo jendez, onela agertuaz erriko biztale guziak berari zioten maitetasun aundia. G. B.

Orretzaz gañera erri askotatik etorrita gizon esagun asko ikusi gendun eta auen artean amalau apaiz, eta beren tartean erriko semeak diran abek:

Iraeta jauna, Zestona'ko erretorea; Axpe jauna, Beasain'go erretore ta artxiprestea; Larrañaga' Polikarpa, Eibar'ko kuajutorea eta Ariznabarreta' Benabendur, Bergara'ko Lekametxeko kapilladua.

Gertaera itun au dalata gure samin agurra agertzen diogu Sesma' Joseba On Migel Zanaren anai bakar eta gure lagun alkate izanari, ta gañetiko señide guzieri jakin eraziaz berekin bat gerala une garratz onetan.

EUSKEL-IZENA

Gure lagun eta "Ernizketa" basetxe ospatsuko nagusi ezaguna dan Lakuesta' Bitor'en emazte bikaiñ Gorosabel' Eujeni'k seme eder bat argitaratu du zoriontasun guzian eta euskotar jatorreri dagokien bezela "Eli Etor" euskel izenez ugutzatu dute beren bigarren semetxua. Aita amabitxiak izan ziran Mutriku'ko Arbide apaiz azkarra eta emengo andra on Merzedes Arbide, Lakuesta' Koldobika'ren alarguna.

Ugutz edo bautizo au oturuntz edo bankete aundi batekin ospatua izan zan lengo larunbatian alaitasun ederrean, eta gugana ere "habano" galan bat iritxi zan ezkero, millaka eskerrak damaizkigu Lakuesta jaunari guretzako izan duan oroipenagatik.

Zorionak seme ta gurasoei; ta Eli Etor izango al da "Ernizketa"-ko nagusia bezin euskotar zintzo ta jatorra.

ZELETA.

URRETXU

JUAN-ETORRIYAK

Geren artera etorri zaigu Ameriketatik Iparragirre' Nikolas gure osaba. Guziz gizena dago. Bere etxetara ikaslari azkarrak Buska' Onorio eta bere lagun Belaustegi' Jose Mari.

Emen degu Madri'ren negu geyena igarota Buska' Pepita; etorri da baita ere Alberdi' Karmen, bere anaitxo Jaunito eta beste guziyak Madril'dik.

Ameriketatik eren semearekin azaldu zaigu Erraimunda' Imaz ta bere emazte Okariz' Angela, erri ontako alaba, ongi etorri bat opatzeizuet guztiyoi. Donostira gure adiskide Demetir Salinas bere emazte Rosario eren bi semetxoekin; ongi bizi zaitezte Donosti aldian.

JAYOTZA

Jonen Ibarzabalen emaztiak izan du lenbiziko alabatxua eta ipiñi diote Maria Carmen izena. Zorionak.

Sendatzea junda Elgoibarrera Rodrigez Pi, bada aspaloitxo batian miña dexente arturik izan bear zun, iya ba oraingo ontan ondo jartze-izun Arrillaga' sendagille bikaiñ orrek.

ERIOTZAK

Gaur 15'tian lurra eman zioten oso ezagunak ziranak erriak ontan Anduaga' Juana gure adiskide Toribi'ren ama, baita ere.

Arenaza' Petra, otoitz bana egin dezagun irakurleak ean animarentzat G. B.

✤ ✤ ✤

Asuero jakinsuak erri ontan ere jarri du ze esana, zurrumurruba dabil elbarri ugarri beregana jun biar dubela. Orain astiro ebilli bearko dezute, zergaitik guziyok dakigun bezela millakak dira aurretikan ebilli diranak, nola aiñ biyotz oneko gizona degun Asuero azkar ori ziur zan zaitezte, geyenak sendatzeituta. ¿Ez al dago beste sendatsallerik iñun? Auxe da lanbidia jarri diguna gizon jakinsu onek; derriorrian beragana gaixo guztiyok.

Ez gendun usteko sekula Euskal-erriyan orrelakorik gerta bear zunik, sendaigalle bateri baña geyagori emandiyo ipurdiko ederra.

OSTIKOLARIYAK

Jun dan igandean, jokatu zuten emen Irundarrak eta Goyerritarrak; kanpokuak jan ziyoten etxekuari bada gera zien 5-eta bat, ekin. ¡Mutillak, gogor, ez orregaitik atzeratu! Mendiak miñ apurtxo bat artu zun nunbait aspaldiyan ein gabe zan da, iduritzen zat obe diala Laureano juatia mendira perretxikuk opatzen ditukan.

JOSU'REN GORPUTZ DEUNA

Ikusgarriya izan da meza nagusiyan ainbeste gizon ta emakumak ere agertzera, an ziran Lastarrak Josuen biotzekuak kofradi gazitako kristau onak, etortze edo prozesiyuan eramanik imagiñak.

EZKONTZAK

Lenbiziko deya izan du Gabilondo' Gaspar erritarra, eta adiskidia du Zumarragara opa dizuet biz modu on bat. Zorionak.

ERBINDURA.

"KIRIKIÑO"-SARIRAKO

	Laurleko
Lendanik	3.734,30
Azkue' Erraimun'ek	50
Arregi' Kelestin'ek	0,50
Guztitara	3.784,80

PACA Y LUZ

PLAZA NUEVA, 18

Para primavera acabamos de recibir las últimas novedades en zapatos de SEÑORA

Temas Vascos

BALERIOLA

Días atrás se preguntaba en esta sección el significado del apellido "Baleriola", al que—en el supuesto de ser vasco—se le atribuía, como posible, la significanza de "La ferrería de Valerio".

¿No pudiera ser mejor "La cueva de Valerio"?

Tenemos entendido que en el País nuestro existe una célebre caverna llamada, desde muy antiguo, CUEVA DE SAN VALERIO, y nada tendría de particular que, con el correr de los tiempos, hubiese quedado en el uso aquesta denominación como apellido de algunas gentes, aunque privando al santo de su título de canonizado.

Conocemos en Dima otra famosa cueva, dicha "Balzola", que quizá no sea tal ferrería del moreno, sino LA CUEVA NEGRA u oscura, aunque no se nos oculta que no es este el modo correcto de construirse, conforme al genio de nuestro euskera.

Pudiera, pues, ser el significado de dicho apellido el arriba indicado; pero se nos ocurre preguntar: el tal apellido Baleriola, ¿está, realmente, escrito así desde su más remoto origen o, por el contrario, se halla iniciado con la letra V?

Porque es el caso que ha existido en un tiempo el título de Marqués de Valeriola (hoy no figura entre los registrados en la "Guía Oficial") y, si no nos es infiel la memoria, perteneció tal dignidad a un distinguido linaje catalán.

¿Hay alguien que nos sepa decir si hay en Cataluña algún pueblo, villa o lugar denominado Valeriola y a qué provincia pertenece?

Entendemos, por lo tanto, que conviene antes que nada aclarar la grafía antigua del apellido en cuestión, pues bien pudiese ser que un mal entendido gusto de corregir el modo de escribirse aqueste nombre de familia haya hecho pasar plaza de vasco a un apellido ciertamente catalán,

Bien está que los oriundos de vascos, allá en tierras americanas, se precien de serlo; pero no debe exagerarse ese prurito hasta el punto de pretender que todos sus apellidos sean eúscaros.

La terminación "ola", en verdad, es sospechosa de vasquismo; pero no puede negarse que en Cataluña hay términos acabados así. Recordamos, entre otros, los poblados de Olérdola y Serdanyola, denominación, por cierto, de dos ilustres casas marquesales del viejo Principado.

El "Baleriola", pues, que hoy nos ocupa, ¿no podrá ser catalán mejor que vasco?

Los peritos tienen la palabra.

AITOR

Pudiera ser, muy posiblemente, este nombre del afamado hostal chileno, que se inquiere, recuerdo del legendario patriarca euskalduna, no lo negamos; pero como recordamos haber oído referir a personas que radicaron en aquella República suramericana que existen gentes de Chile apellidadas "Aitoretche", dudamos que, realmente, el nombre AITOR no sea un verdadero apellido de familia.

Sabido es que en Chile existen gran número de familias procedentes del Labort, Soule, Bearne y Benavarra, y es bastante probable que esos dos apellidos de Aitor y Aitoretche sean de tal clase.

Cierto que Chaho escribió su célebre leyenda con tan lindo nombre; pero éste, ¿lo inventó también el escritor ilustre o, más bien, tomaríalo para su obra de la prístina denominación de alguna vieja casería, ya derruída, y no menos olvidada que su nombre, de la poética Vasconia de allende el Pirineo?

La moderna crítica ya sabemos que niega la existencia del patriarca Aitor, como ha negado la de tantos otros personajes históricos; pero ¿vamos siempre bien a la luz discutidora y escéptica en demasía de los historiadores de nuestros tiempos?

¡Aquí, como en otros puntos, está el busilis: "that ist the question"!

No nos creemos—ni mucho menos—maestros en estas difíciles, peliagudas, investigaciones de re genealógica (¡qué vamos a decir nosotros si los doctores ha tiempo no resuellan!); pero el amigo "Orixe" se ha dirigido a los vascos, sus lectores, de buena voluntad, y como ésta—a Dios gracias—no nos falta, no creemos oportuno dejar de aportar a la resolución de tales asuntos nuestro modesto grano de arena.

Otros más curtidos en estas lides, protestamos solemnemente ser novicios, sabrán—a no dudarlo—ventilar magistralmente tamañas incógnitas.

Por hoy, y para principiantes, juzgamos que harto hemos escrito.

SELVA-NEGRA.

Nota.—A pesar de no cumplir los requisitos ordinarios de comunicación particular de firma junto a la del pseudónimo, ofrecemos al lector estas observaciones, que por bien hechas pudieran proponerse por modelo en este género de trabajos. Lo decimos sin adulación.

Pero junto a ellas, y con el mismo nombre supuesto, y, por consiguiente, anónimo, nos llega una carta que parece como si quisiera perturbarnos con acusaciones molestas.

Si, lo que no queremos creer, su autor tuviera la más mínima idea de molestarnos, recibiríamos esa censura con la más indiferente preterición. No queremos suponerlo así, y tendríamos sumo placer en responder uno por uno a los puntos de su carta, así como sería sensible el que "Selva-Negra" nos obligara a negar el curso a sus trabajos. Los lectores de EUZKADI se verían privados de elucubraciones vascófilas, materia en que revela tacto y acierto nuestro ignorado comunicante.

ORIXE.

Suscripción PRO-ENBEITA

	Pesetas
Suma anterior	5.716,40
Mazaga, de Berriz	10
Yurre'ko bat	5
Pablo Belaustegigoitia y Landaluze, de Llodio	5
Ramón de Azkue	25
Z. U.	25
Gregorio Bidasolo	5
Joaquín Ortube Etxebarria ...	2
Rufino Basáñez	15
Recaudado en ELANTXOBE:	
José Muniozguren	10
Juana Aldamiz	5
Guadalupe Urquidi	5
Eloisa Urquidi	5
Damián Zaldumbide	5
Santiago Arriandiaga	5
Daniel Arriandiaga	5
Manuel Aurrekoetxea	5
Casiana Landa	5
Demetrio Inchausti	5
Victoriano Gametxo	5
X. X.	5
X. X.	5
Sabino Urrutia	5
Pedro Amuchategui	5
L. E.	2,50
E. I.	2,50
Clemente Eiguren	2
Ramón Baqueriza	1
Saturnino Lamikiz	1
Manuel Urresti	1
Manuel Natxitube	5
Marcial Gametxo	5
Teodoro Zabala	5
✤ ✤ ✤	
Jose de Urresti	10
José M. de Urresti	5
Delfina de Urresti	5
Jon de Urresti	5
Recaudado en OROZCO (Zubiaur):	
Benigno de Olabarria Rotaetxe	5
Benigna de Olabarria y Rotaetxe	5
Jacinto de Olabarria Rotaetxe	5
Antonio de Olabarria Rotaetxe	5
Gabriel Manzarbeitia Irarragorri	5
Marcos de Olabarria Andikoetxea	5
Domingo de Olabarria, hijo ...	1
Domingo de Olabarria Andikoetxea	5
Eusebio Arbaizagoitia Etxenagosia	1
Eugenio Bernaola Urquijo ...	5
Pedro de Salcedo	15